

(1) ספר שמות פרק לה

(ל) ויאמר משה אל בני ישראל ראו קרא ידוד בשם בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה:

(2) רש"י על שמות פרק לה פסוק ל

חור - בנה של מרים היה:

(3) ספר שמות פרק כד

(יג) ויקם משה ויהושע משרתו ויעל משה אל הר האלהים:

(יד) ואל הנקנים אמר שבו לנו בזה עד אשר נשוב אליכם והנה אהרן וחור עמכם מי בעל דברים יגש אליהם:

(4) רש"י על שמות פרק כד פסוק יד

חור - בנה של מרים היה ואביו כלב בן יפנה שנא' (ד"ה א) ויקח לו כלב את אפרת ותלד לו את חור. אפרת זו מרים כדאיתא בסוטה:

(5) ספר דברי הימים א פרק ב

(יח) וכלב בן חצרון הוליד את עזובה אשה ואת יריעות ואלה בניה ישר ושובב וארדון:

(יט) ותמת עזובה ויקח לו כלב את אפרת ותלד לו את חור:

(כ) וחור הוליד את אורי ואורי הוליד את בצלאל:

(6) תלמוד בבלי מסכת סוטה דף יא:

וכלב בן חצרון הוליד את עזובה אשה ואת יריעות ואלה בניה ישר ושובב וארדון בן חצרון בן יפנה הוא בן שפנה מעצת מרגלים

(7) ספר שמות פרק לא

(א) וידבר ידוד אל משה לאמר:

(ב) ראה קראתי בשם בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה:

(8) ספר משכיל לדוד על שמות פרק לה פסוק ל

חור בנה של מרים. אין כוונת הרב להודיע מי היה חור שהרי כתבו לעיל ס"פ משפטים אלא דק"ל אמאי הזכיר קרא הכא חור כלל ולא הוה ליה למימר אלא בצלאל בן אורי וליכא למימר דלסימנא בעלמא לפי שהיו שנים שנקראו בצלאל בן אורי . . . דהא בצלאל נקרא על שם חכמתו שהסכימה דעתו וכו' וכדפי' רש"י לקמן בפ' פקודי ואם כן אין לומר דאחר הוה נמי שהיה שמו בצלאל דאם כן תו ליכא למימר ע"ש חכמתו

(9) ואם כן הדרא קושיא למה כתב בן חור ומשני שהוא להודיע גודל יחוסו מגדולי היחס והמעלה בין מצד האב בין מצד האם שבזה גם כן מתקיים טפי מ"ש לקמן בסמוך ולא ניכר שוע וכו' ואילו הוה כתב בן אורי לבד לא הוה ידעינן דממרים קאתי שהרי עדיין לא נזכר אורי אי נמי י"ל כדאיתא בשמות רבה מהיכן זכה בצלאל לכל החכמה הזאת בזכות מרים שנאמר ויעש להם בתים יוכבד נטלה כהונה וכו' ומרים נטלה חכמה שהעמידה בצלאל וכו' ע"כ והיינו דקמ"ל קרא באמרו בן חור וז"ש רש"י א"ת מהיכן זכה לחכמה גדולה כזו בנה של מרים היה:

(10) ספר גור אריה על שמות פרק לה פסוק ל

חור בנה של מרים. יראה שפירש זה כאן, משום דמביא ראייה על פירוש הנזכר למעלה (רש"י פסוק כז) דהנשיאים מפני שנתעצלו במלאכת המשכן חיסר אות אחת משמם, ולפיכך בצלאל שהוא מסר נפשו על מלאכת המשכן, כמו שיתבאר לקמן (רש"י לז, א), הוסיף לו הקב"ה יחוס ליחס את "בצלאל בן אורי בן חור", ואילו אהליאב אין מיחס אותו רק "אהליאב בן אחיסמך" (פסוק לד). ומפני שקשה מה הוא מעלת היחס השלישי "בן חור", אמר כי הוא בנה של מרים, לכך יחס אותו עד אחר חור. אי נמי, לפי שקשה הלא אין דרך ליחס את האדם רק אל אביו כמו שיחס את אהליאב, ולמה יחס את בצלאל אחר חור אבי אביו, אלא בודאי כי חור היה עיקר יחסו של בצלאל, ולכך מיחס אותו אחריו:

(11) חור בנה של מרים. אף על גב שכתב בדברי הימים (א, ב, יט-כ) "ותמת עזובה ויקח לו כלב אפרת ותלד את חור וחור הוליד את אורי ואורי הוליד את בצלאל", ונמצא כי כלב אבי חור, וכלב היה בשלוח אותו משה

במרגלים, בשנה שנייה לצאתם מארץ מצרים, בן ארבעים שנה, דכתיב ביהושע (יד, ז) "בן ארבעים שנה אנכי בשלוח אותי משה עבד ה' וגומר", וכי אפשר לומר שנולד לו חור וכן בנו אורי וכן בנו בצלאל. ואפילו אם לא היה רק י"ג שנה כשהוליד חור, וחור בן י"ג כשהוליד את אורי, ואורי בן י"ג כשהוליד בצלאל, הרי לכלב ארבעים שנה כשהוליד בצלאל, ואם כן בשנה ראשונה לצאתם ממצרים נולד בצלאל, ואיך עשה באותה שנה בצלאל כל הכלים, אמרו בפרק בן סורר ומורה (סנהדרין סט ע"ב) שדורות הראשונים היו מולידין בני ח' וט'.

12) אבן עזרא - הפירוש הקצר שמות פרק כד פסוק יד

חור - לא ידענו מי הוא. וכתוב בדברי יחיד, שהוא בן כלב בן יפונה. וחור אבי אורי שהיה אבי בצלאל, ובעבור שאמר כלב בן ארבעים שנה אנכי (יהושע יד, ז). הנה נמצא בצלאל בעשותו המשכן בן שלש עשרה שנים, וזה רחוק מאד. ואני אתן לך ראיות שלא זה הדרך . . .

והוצרך הכתוב לומר כן להפריש בין כלב בן חצרון ובין כלב בן יפונה, בעבור היות שניהם משבט אחד. ודרש שפנה עצמו מהמרגלים דרש הוא . . . הלא תראה כי שמות בני כלב בן יפונה ושמות בני בניו אינם כשמות בני כלב בן חצרון. והנה בצלאל רביעי ליורדי מצרים. והראיה הגמורה שכלב בן חצרון איננו כלב בן יפונה, שאמר הכתוב כי כלב בן חצרון היתה לו אשה ושמה עזובה (דה"א ב, יח) וכאשר מתה לקח אשה אחרת והוליד ממנה חור. וחור הוליד את אורי, ואורי הוליד את בצלאל. (שם, כ) ואמר אחר כך: ואחר בא חצרון אל בת מכיר אבי גלעד והוא לקחה והוא בן ששים שנה (דהי"א ב, כא). וזה לא יתכן.

כי אם היה כלב הנשיא בן חצרון, וחצרון היה מיורדי מצרים, וכן כתוב ויהיו בני פרץ חצרון וחמול (בראשית מו, יב), ואבותינו ישבו במצרים מאתיים שנה ועשר שנים, והנה כאשר תחבר ארבעים שנה שהם שנות כלב הנשיא בלכתו עם המרגלים בשנה השנית לצאתם ממצרים, הנה הולידו חצרון והוא בן מאה ושבעים שנה. והכתוב אמר כי אחר שלקח כלב את אפרת והוליד כלב שהוא על דרך הדרש כלב הנשיא, אמר על חצרון שהיה בן ששים שנה. ובימי אברהם היה לתימה הלבן מאה יולד (בראשית יז, יז). ואלו היה הפלא הזה שיווליד בימי משה חצרון, והוא בן מאה ושבעים שנה, היה כתוב בתורה. והנה העד הנאמן ספר דברי הימים.

13) ספר שמות פרק יז

(ח) וַיָּבֹא עֲמֶלֶק וַיִּלָּחֶם עִם יִשְׂרָאֵל בְּרִפְיָדָם:

(ט) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יְהוָה בְּחַר לָנוּ אֲנָשִׁים וְצֵא הֲלָחֶם בְּעֲמֶלֶק מִחֹר אֲנֹכִי נֹצֵב עַל רֹאשׁ הַגְּבָעָה וּמִטָּה הָאֱלֹהִים בְּיָדִי:

(י) וַיַּעַשׂ יְהוָה כְּפֶתֶחַ אֲמָר לֹא מֹשֶׁה לְהִלָּחֶם בְּעֲמֶלֶק וּמֹשֶׁה אֶהְרֵן וְחֹר עָלוּ רֹאשׁ הַגְּבָעָה:

14) רש"י על שמות פרק יז פסוק י

חור - בנה של מרים היה וכלב בעלה:

15) ספר שמות פרק א

(כא) וַיְהִי כִּי יָרְאוּ הַמִּיִּלִּדֹת אֶת הָאֱלֹהִים וַיַּעַשׂ לָהֶם בְּתִים:

16) רש"י על שמות פרק א פסוק כא

ויעש להם בתים - בתי כהונה ולויה ומלכות שקרויין בתים. ויבן את בית ה' ואת בית המלך. כהונה ולויה מיוכבד. ומלכות ממרים כדאיתא במס' סוטה:

17) תלמוד בבלי מסכת סוטה דף יא:

בתי מלכות דוד נמי ממרים קאתי דכתיב ותמת עזובה ויקח לו כלב את אפרת ותלד לו את חור וכתוב ודוד בן איש אפרתי וג'

18) ספר שמואל א פרק יז

(יב) וַדָּוִד בֶּן אִישׁ אֶפְרַתִּי הָיָה מִבֵּית לָחֶם הַהוּדָה וַיִּשְׁמוּ יְשֵׁי לְוֹ שְׁמֹנֶה בָּנִים וְהָאִישׁ בְּיָמָיו נִשְׂאוֹל זָקֵן בָּא בְּאֲנָשִׁים:

19) תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף כ:

רבי יהודה אומר שלש מצות נצטוו ישראל בכניסתן לארץ להעמיד להם מלך ולהכריח זרעו של עמלק ולבנות להם בית הבחירה